

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2016. október 19.*

„Előzetes döntéshozatal — EUMSZ 34. cikk és EUMSZ 36. cikk — Áruk szabad mozgása — Nemzeti szabályozás — Az emberi felhasználásra szánt, vényköteles gyógyszerek — Gyógyszertárak által történő értékesítés — Egységes árak rögzítése — A behozatalra vonatkozó mennyiségi korlátozás — Azonos hatású intézkedés — Igazolás — Az emberek egészségének és életének védelme”

A C-148/15. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet az Oberlandesgericht Düsseldorf (düsseldorfi tartományi felsőbbíróság, Németország) a Bírósághoz 2015. március 30-án érkezett, 2015. március 24-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Deutsche Parkinson Vereinigung eV**

és

a **Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs eV**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: R. Silva de Lapuerta tanácselnök, A. Arabadjiev, C. G. Fernlund, S. Rodin és E. Regan (előadó bírák,

főtanácsnok: M. Szpunar,

hivatalvezető: K. Malacek tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2016. március 17-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Deutsche Parkinson Vereinigung eV képviseletében T. Diekmann Rechtsanwalt, K. Nordlander advokat M. Meulenbelt advocaaten és D. Costesec solicitor,
- a Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs eV képviseletében C. Dechamps Rechtsanwalt és J. Schwarze,
- a német kormány képviseletében T. Henze és A. Lippstreu, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: német.

- az olasz kormány képviselőjében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítője: M. Russo avvocato dello Stato,
- a holland kormány képviselőjében M. Bulterman és M. de Ree, meghatalmazotti minőségben,
- a svéd kormány képviselőjében A. Falk, C. Meyer-Seitz, U. Persson, N. Otte Widgren, E. Karlsson és L. Swedenborg, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében E. Manhaeve, J. Herkommer és Sipos A., meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2016. június 2-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUMSZ 34. és az EUMSZ 36. cikk értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a Deutsche Parkinson Vereinigung eV (a továbbiakban: DPV) és a Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs eV (a tisztességtelen verseny ellen küzdő egyesület, a továbbiakban: ZBUW) közötti jogvita keretében terjesztették elő, amelynek tárgya az emberi felhasználásra szánt vényköteles gyógyszerek gyógyszerárak általi értékesítése érdekében egységes árak rögzítése a német jogban.

A német jogi háttér

A gyógyszer törvény

- 3 A Gesetz über den Verkehr mit Arzneimitteln (Arzneimittelgesetz, a gyógyszer törvény) 78. §-a (1) bekezdésének első mondata előírja:

„A szövetségi gazdasági és technológiai minisztérium felhatalmazást kap arra, hogy [...]

1. a nagykereskedelemben, gyógyszerárakban vagy állatorvosok általi továbbértékesítés keretében árusított gyógyszerekre vonatkozó ársávokat, [...] állapítson meg.”

- 4 A 2012. október 19-i törvénnyel (BGBl. I, 2192. o.) a gyógyszer törvény 78. §-ának (1) bekezdésébe a következő mondat került be:

„Az első mondat alapján elfogadott, a gyógyszerek árazásáról szóló rendelet azokra a gyógyszerekre is vonatkozik, amelyeket a 73. § (1) bekezdése első mondatának 1a. pontja alapján értékesítenek a jelen törvény hatálya alá tartozó területen.”

- 5 A gyógyszer törvény 73. §-a (1) bekezdése első mondatának 1a. pontja, amelyre e törvény 78. §-ának (1) bekezdése hivatkozik, azokra a gyógyszerekre vonatkozik, amelyeket az Európai Unió más tagállamában székhellyel rendelkező gyógyszerár ad el csomagküldő kereskedelem keretében belföldi végső fogyasztóknak. A legfelsőbb német szövetségi bíróságok együttes tanácsa 2012. augusztus 22-i végzésével megállapította, hogy a gyógyszer törvény módosított változatához hasonlóan, ez e törvény korábbi változatát úgy kell értelmezni, hogy az Arzneimittelpreisverordnung (a gyógyszerek árazásáról szóló rendelet) az ilyen értékesítésekre is alkalmazandó.

- 6 A gyógyszerertörvény 78. §-ának (2) bekezdése kimondja:

„Az áraknak és ársávoknak figyelembe kell venniük a gyógyszerfogyasztók, az állatorvosok, a gyógyszertárak és a nagykereskedelem jogos érdekeit. A gyógyszertárakon kívül nem forgalmazható gyógyszerek tekintetében egységes gyógyszerári eladási árakat kell biztosítani [...]”

A gyógyszerek árazásáról szóló rendelet

- 7 A gyógyszerek árazásáról szóló rendelet 1. §-a úgy rendelkezik, hogy a gyártónak meg kell határoznia gyógyszerre árát, amelyhez ezt követően e rendelet 2. §-a alapján még hozzá kell adni a nagykereskedelmi és – ahogy azt az említett rendelet 3. §-a előírja – a gyógyszerári árrést. A nem vényköteles gyógyszerekre ugyanezen rendelet nem vonatkozik.

A gyógyászat terén alkalmazott reklámokról szóló törvény

- 8 A Bíróság elé terjesztett iratokból kitűnik, hogy a Heilmittelwerbegesetz (a gyógyászat terén alkalmazott reklámokról szóló törvény) 7. §-a (1) bekezdésének 2. pontja tiltja az olyan pénzbeli juttatásokat, mint például az árengedmények és a jutalmak, valamint a vényköteles gyógyszerekhez kapcsolódó reklámajándékokat.

Az alapügy tényállása és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 9 A DPV egy önszegélyező szervezet, amelynek célja a Parkinson-kórban szenvedő betegek és családjaik életkörülményeinek javítása. A DPV, a közte és a DocMorris holland csomagküldő gyógyszertár között létrejött együttműködést reklámozó levelével 2009 júliusában a tagjaihoz fordult, és egy bónuszrendszert mutatott be nekik, amely különböző bónuszokat biztosít a vényköteles, csak gyógyszertárakból beszerezhető Parkinson-gyógyszereknek a DPV tagjai által a DocMorris-tól történő megvásárlása esetén (a továbbiakban: bónuszrendszer).
- 10 A ZBUW különösen úgy véli, hogy a bónuszrendszer sérti a német szabályozást, amely a vényköteles gyógyszerek tekintetében egységes gyógyszerári eladási árak biztosítását írja elő.
- 11 A Bíróság elé terjesztett iratokból kitűnik, hogy a Landgericht Düsseldorf (düsseldorfi tartományi bíróság, Németország) helyt adott a ZBUW által benyújtott keresetnek, és megtiltotta a DPV számára, hogy a 2009 júliusában küldött leveléhez hasonló módon ajánlja a bónuszrendszert. A DPV fellebbezést nyújtott be a Landgericht Düsseldorf (düsseldorfi tartományi bíróság) ítéletével szemben a kérdést előterjesztő bírósághoz.
- 12 Ez a bíróság rámutat arra, hogy a bónuszrendszer nem csak akkor sérti a releváns nemzeti rendelkezéseket, ha valamely gyógyszerész egy rögzített árú gyógyszert a gyógyszerek árazásáról szóló rendelet alapján kiszámítandó ártól eltérő áron árusít, hanem akkor is, ha az ügyfélnek a gyógyszer rögzített áron történő megvásárlásával összefüggésben olyan előnyöket nyújt, amelyek a vásárlást az ügyfél előtt gazdaságilag előnyösebbnek tüntetik fel.
- 13 A kérdést előterjesztő bíróság arra keres választ, hogy a jelen esetbelihez hasonló helyzetben, a gyógyszerertörvény 78. §-ának (1) bekezdése, mind az eredeti, mind a módosított változatában, az EUMSZ 34. cikk alapján tiltott korlátozásnak minősül-e.
- 14 Amennyiben az e cikkben meghatározott feltételek fennállnak, akkor az Oberlandesgericht Düsseldorf (düsseldorfi tartományi felsőbíróság, Németország) szerint felmerül a kérdés, hogy az árrögzítés az EUMSZ 36. cikk alapján igazolt-e az emberek egészségének és életének védelmével. E bíróság szerint az igazolás fennállásának vizsgálata különösen azt a kérdést veti fel, hogy az az újabban a vidéki

lakosság számára is rendelkezésre álló lehetőség, hogy csomagküldő kereskedelem útján vásároljon gyógyszert, legalábbis viszonylagossá teheti-e a Bíróság többek között legutóbb a 2014. február 13-i Sokoll-Seebacher ítéletből (C-367/12, EU:C:2014:68) következő ítélkezési gyakorlatát.

- 15 A kérdést előterjesztő bíróság azt az álláspontot képviseli, hogy azon kérdés vizsgálata, hogy csak a vényköteles gyógyszerek árának rögzítése biztosítja-e a lakosság vényköteles gyógyszerekkel való széles körű és egyenletes ellátását, minden valószínűség szerint releváns lesz a jelen jogvita eldöntése szempontjából. E bíróság kifejti, hogy a ZBUW eddig sem erre vonatkozó konkrét érlevést, sem pedig ilyen érvelést alátámasztó iratokat nem szolgáltatott. Az alapügyben szóban forgó nemzeti szabályozás indokolása is megelégedne azon állítólagos veszélyekre való pusztán hivatkozással, amelyeket az alapügyben szóban forgó árrögzítő rendszer kíván leküzdeni.
- 16 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróságnak emellett kétségei vannak azt illetően, hogy a hagyományos – különösen vidéki – gyógyszertárakra háruló esetleges veszélyeket a csomagküldés lehetőségére tekintettel adott esetben el kell-e fogadni.
- 17 Amennyiben a 2012. október 19-i törvény indokolása további indokokat is felsorol, annyiban a kérdést előterjesztő bíróság azokat eleve nem tekinti az áruk szabad mozgása korlátozása kellő igazolásának.
- 18 E körülmények között az Oberlandesgericht Düsseldorf (düsseldorfi tartományi felsőbíróság) felfüggesztette az eljárását, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:
- „1) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 34. cikket, hogy a vényköteles gyógyszerek árának nemzeti jog által előírt rögzítése az e cikk értelmében vett azonos hatású intézkedés?
- 2) Ha a Bíróság igenlő választ ad az első kérdésre: igazolt-e az EUMSZ 36. cikk alapján a vényköteles gyógyszerek árának rögzítése az emberek egészségének és életének védelmével, ha – különösen vidéken – csak árrögzítés útján biztosítható egész Németország lakosságának egyenletes és széles körű gyógyszerellátása?
- 3) Ha a Bíróság a második kérdésre is igenlő választ ad: milyen követelmények támasztandók annak bírósági megállapításával szemben, hogy a második kérdés második tagmondatában említett körülmény valóban fennáll?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdéstről

- 19 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az EUMSZ 34. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy az olyan nemzeti szabályozás, mint az alapügybeli, amely az emberi felhasználásra szánt, vényköteles gyógyszerek gyógyszertárak általi értékesítése érdekében egységes árak rögzítését írja elő, e cikk értelmében vett, behozatalra vonatkozó mennyiségi korlátozással azonos hatású intézkedésnek minősül.
- 20 Előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy az áruk szabad mozgása az EUM-Szerződés alapvető elve, amely abban fejeződik ki, hogy az EUMSZ 34. cikk szerint a tagállamok között tilos a behozatalra vonatkozó minden mennyiségi korlátozás és azzal azonos hatású intézkedés (2007. június 5-i Rosengren és társai ítélet, C-170/04, EU:C:2007:313, 31. pont).

- 21 Az alapügyben nem vitatott, hogy a rögzített árrendszer mind a Németországban, mind a más tagállamokban letelepedett gyógyszertárakra alkalmazandó. Ennélfogva meg kell vizsgálni, hogy ez a rendszer az EUMSZ 34. cikk értelmében vett „mennyiségi korlátozással azonos hatású intézkedésnek” minősülhet-e.
- 22 E tekintetben emlékeztetni kell a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatára, amely szerint az EUMSZ 34. cikkben rögzített mennyiségi korlátozásokkal azonos hatású intézkedések tilalma minden olyan tagállami intézkedésre kiterjed, amely közvetlenül vagy közvetve, ténylegesen vagy potenciálisan akadályozhatja a tagállamok közötti behozatalt (lásd: 2008. szeptember 9-i Bizottság kontra Németország ítélet, C-141/07, EU:C:2008:492, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 23 A Bíróság az érintett tagállamban kizárólag gyógyszertárakban forgalmazható gyógyszerek csomagküldő vállalkozás útján történő értékesítésére vonatkozó, a német jog által előírt tilalmat illetően megállapította továbbá, hogy ilyen tilalom hátrányosabban érinti a Németországon kívüli gyógyszertárakat a német területen lévő gyógyszertárakhoz képest. Noha ezen utóbbiak tekintetében kevésbé vitatható, hogy ez a tilalom megfosztja őket a gyógyszerek végső fogyasztói német piacára való jutásnak egy új vagy alternatív lehetőségétől, mindazonáltal megmarad az a lehetőségük, hogy a gyógyszereket a gyógyszertáraikban értékesítsék. Ezzel ellentétben az internet fontosabb eszköz a német területen le nem telepedett gyógyszertárak számára az említett piac közvetlen elérésének biztosításához. Egy tilalom, amely a német területen kívül letelepedett gyógyszertárakat jelentősebb mértékben sújtja, olyannak tekinthető, mint amely a más tagállamból származó termékek piacra jutását jobban korlátozza, mint a belföldi termékekét, és ezért az EUMSZ 34. cikk értelmében vett mennyiségi korlátozással azonos hatású intézkedésnek minősül (lásd ebben az értelemben: 2003. december 11-i Deutscher Apothekerverband ítélet, C-322/01, EU:C:2003:664, 74–76. pont).
- 24 A jelen esetben meg kell állapítani, hogy amint azt a ZBUW, valamint a német és a svéd kormány maga is hangsúlyozta, a hagyományos gyógyszertárak főszabály szerint alkalmasabbak a csomagküldő gyógyszertárnál a gyógyszerészszemélyzet által a betegek egyéni tanácsokkal történő ellátásában, és sürgős esetben a gyógyszerekkel való megfelelő ellátás biztosításában. Amennyiben, a csomagküldő gyógyszertárak a korlátozott szolgáltatás kínálatuknál fogva nem tudják megfelelően helyettesíteni az ilyen szolgáltatásokat, meg kell állapítani, hogy ez utóbbiak számára az árverseny jelentősebb versenytényezőt jelenthet, mint a hagyományos gyógyszertárak számára, mivel e tényező feltételhez köti a német piachoz való közvetlen hozzáférésük és az ottani versenyképesség megőrzésének lehetőségét.
- 25 Következésképpen, és amennyiben a Németországban letelepedett gyógyszertárakhoz képest a más tagállamokban letelepedett gyógyszertárak számára a csomagküldő vállalkozás útján történő értékesítés jelentősebb vagy esetleg a német piacnak a Bíróság elé terjesztett iratokból kitűnő különleges jellemzőit figyelembe véve az egyetlen útját jelenti annak, hogy e piachoz közvetlenül hozzáférjenek, az alapügyben szóban forgó nemzeti szabályozás nem ugyanolyan módon befolyásolja a nemzeti gyógyszerek és a más tagállamokból származó gyógyszerek értékesítését.
- 26 Az előzőekben kifejtettekre való figyelemmel, meg kell állapítani, hogy a német szabályozás által előírt egységes értékesítési ár rögzítése a Németországi Szövetségi Köztársaságtól eltérő tagállamban letelepedett gyógyszertárakat jelentősebb mértékben sújtja, mint azokat, amelyek német területen rendelkeznek székhellyel, ami a más tagállamokból származó termékek piacra jutását jobban korlátozhatja, mint a belföldi termékekét.
- 27 Következésképpen az előterjesztett első kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 34. cikket úgy kell értelmezni, hogy az olyan nemzeti szabályozás, mint az alapügybeli, amely az emberi felhasználásra szánt, vényköteles gyógyszerek gyógyszertárak általi értékesítése érdekében egységes árak rögzítését írja elő, e cikk értelmében vett, behozatalra vonatkozó mennyiségi korlátozással azonos hatású

intézkedésnek minősül, amennyiben ez a szabályozás jobban befolyásolja a vényköteles gyógyszerek más tagállamban letelepedett gyógyszerterek általi értékesítését, mint az e gyógyszerek belföldön székhellyel rendelkező gyógyszerterek általi értékesítését.

A második és a harmadik kérdésről

- 28 Az együttesen vizsgálendő második és harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az EUMSZ 36. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy az olyan nemzeti szabályozás, mint az alapügybeli, amely az emberi felhasználásra szánt, vényköteles gyógyszerek gyógyszerterek általi értékesítése érdekében egységes árak rögzítését írja elő, igazolt-e az e cikk értelmében vett, az emberek egészségének és életének védelmével.
- 29 Először is emlékeztetni kell a Bíróság azon állandó ítélkezési gyakorlatára, amely szerint az EUMSZ 36. cikket az áruk Unión belüli szabad mozgásának elve alóli kivételként szigorúan kell értelmezni (lásd ebben az értelemben: 1985. január 10-i Association des Centres distributeurs Leclerc és Thouars Distribution ítélet, 229/83, EU:C:1985:1, 30. pont; 2008. szeptember 11-i Bizottság kontra Németország ítélet, C-141/07, EU:C:2008:492, 50. pont; 2010. december 9-i Humanplasma-ítélet, C-421/09, EU:C:2010:760, 38. pont).
- 30 A közegészség területére vonatkozó nemzeti intézkedést illetően a Bíróság számos alkalommal megállapította, hogy az emberek egészsége és élete az első helyen áll a Szerződés által oltalmazott javak és érdekek között, és a tagállamok feladata eldönteni, hogy milyen szinten óhajtják biztosítani a közegészség védelmét, és azt milyen módon kívánják megvalósítani. Ez a szint tagállamonként változhat, ezért a tagállamok részére bizonyos mérlegelési mozgásteret kell engedni (lásd: 2015. november 12-i Visnapuu-ítélet, C198/14, EU:C:2015:751, 118. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 31 Különösen annak szükségessége, hogy biztosított legyen az ország stabil alapvető egészségügyi ellátása, az EUMSZ 36. cikk alapján igazolhatja a tagállamok közötti kereskedelem akadályozását, amennyiben ez a célkitűzés az emberek élete és egészsége védelmének hatálya alá tartozik (lásd: 1995. március 28-i Evans Medical és Macfarlan Smith ítélet, C-324/93, EU:C:1995:84, 37. pont).
- 32 Noha az alapügyben nem vitatott, hogy a vénykötelesgyógyszerek csomagküldő vállalkozás útján történő értékesítése immár nem tilos Németországban, a ZBUW, valamint a német és a svéd kormány azt állítja, hogy az ilyen gyógyszerek értékesítésére alkalmazandó egységes árrendszer a német lakosság számára megbízható és jó színvonalú gyógyszerellátás biztosítása érdekében indokolt.
- 33 A német kormány szerint, az említett rendszer célja különösen az, hogy a csomagküldő gyógyszerterek ne vegyenek részt egy olyan éles árversenyben, amely a hagyományos gyógyszerterek eltűnését eredményezné, főként a vidéki vagy ritkán lakott területeken, amelyek ezen utóbbiak számára a letelepedés szempontjából kevésbé vonzó helyeket jelentenek. E kormány hangsúlyozza, hogy csak az ilyen gyógyszerterek tudják biztosítani a megbízható és jó színvonalú ellátást főként sürgős esetben, valamint az egyénre szabott tanácsadást és az árusított gyógyszerek hatékony ellenőrzését.
- 34 Noha az ország teljes területén belüli megbízható és jó színvonalú gyógyszerellátás biztosítására irányuló cél főszabály szerint az EUMSZ 36. cikk hatálya alá tartozik, a Szerződés által garantált olyan alapvető szabadságot korlátozó szabályozás, mint az áruk szabad mozgása, csak akkor igazolható érvényesen, ha az elérni kívánt jogszerű cél megvalósítására alkalmas, és nem lépi túl az ahhoz szükséges mértéket (lásd ebben az értelemben: 2010. december 9-i Humanplasma-ítélet, C-421/09, EU:C:2010:760, 34. pont; 2015. december 23-i Scotch Whisky Association és társai ítélet, C-333/14, EU:C:2015:845, 33. pont).

- 35 Amint azt a Bíróság már megállapította, a nemzeti hatóságok feladata, hogy minden egyes esetben benyújtsák az ehhez szükséges bizonyítékokat. A tagállamnak tehát az általa felhozható igazoló okokhoz csatolnia kell az ezen állam által elfogadott intézkedés megfelelőségére és arányosságára vonatkozó elemzést, valamint az érvelését alátámasztó konkrét adatokat (lásd ebben az értelemben: 2015. december 23-i The Scotch Whisky Association és társai ítélet, C-333/14, EU:C:2015:845, 54. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 36 Ebből következően valamely nemzeti szabályozásnak az emberek egészségének és életének védelmére vonatkozó, az EUMSZ 36. cikk szerinti igazolásra tekintettel történő vizsgálata során a nemzeti bíróság köteles tárgyilagosan, pontos statisztikai adatok segítségével vagy más módszerrel megvizsgálni, hogy az érintett tagállam által előterjesztett bizonyítékok alapján ésszerűen úgy lehet-e tekinteni, hogy a választott eszközök alkalmasak a követett célkitűzések megvalósítására, valamint azt, hogy ezeket a célkitűzéseket el lehet-e érni az áruk szabad mozgását kevésbé korlátozó intézkedésekkel (lásd ebben az értelemben: 2015. december 23-i The Scotch Whisky Association és társai ítélet, C-333/14, EU:C:2015:845, 59. pont).
- 37 Az alapügyben szóban forgó nemzeti szabályozásnak az említett célkitűzések megvalósítására vonatkozó alkalmasságát illetően meg kell állapítani, hogy a német területen belüli vényköteles gyógyszerekkel való egyenletes ellátás biztosításának szükségességén alapuló érvet egyetlen olyan elem sem támasztja alá, amely a megfelelne a jelen ítélet 35. pontjában ismertetett feltételeknek. Különösen, a jelen ügy keretében az e tárgyban kifejtett általános állítások által nem nyert bizonyítást az, amint azt a főtanácsnok indítványának 51. pontjában lényegében kifejtette, hogy az ilyen gyógyszerek egységes árának szabályozása mennyiben teszi lehetővé a hagyományos gyógyszertárak kedvezőbb földrajzi elosztását Németországban.
- 38 Éppen ellenkezőleg, bizonyos elemek, amelyekre a Bizottság támaszkodik, arra utalnak, hogy a gyógyszertárak közötti, az árakból adódó nagyobb verseny kedvező lenne a gyógyszerekkel való egyenletes ellátás szempontjából, mivel ösztönzi a gyógyszertárak létrehozását azon területeken, ahol a gyógyszertárak kis száma magasabb árak felszámítását tenné lehetővé.
- 39 A vényköteles gyógyszerekkel való jó színvonalú ellátáson alapuló érvet illetően meg kell állapítani, hogy a német kormány állításával ellentétében, a Bírósághoz benyújtott iratok egyike sem támasztja alá, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló rendszer hiányában a csomagküldő gyógyszertárak képesek lennének az árért folytatott versenyben oly módon részt venni, hogy az olyan alapvető szolgáltatásokat, mint például a sürgősségi ellátások, többé ne tudják garantálni Németországban a közforgalmú gyógyszertárak számának jelentős csökkentése miatt. E tekintetben emlékeztetni kell a jelen ítélet 24. pontjában kifejtett, az ártól különböző versenytényezőkre, amelyek esetlegesen lehetővé tennék a csomagküldő vállalkozás útján történő értékesítésben rejlő versennyel szembesülő hagyományos gyógyszertárak számára, hogy a német piacon versenyképesek maradjanak.
- 40 Hasonlóképpen, a jelen ügy keretében Bíróság elé terjesztett iratok nem elegendőek annak bizonyítására, hogy a vényköteles gyógyszerek áraiból adódó verseny kedvezőtlen hatással járna bizonyos olyan közhasznú tevékenységeknek a hagyományos gyógyszertárak általi elvégzésére, mint a gyógyszerek vény alapján történő elkészítése vagy az egyes raktárkészletek és gyógyszerválaszték fenntartása. Éppen ellenkezőleg, amint azt a főtanácsnok indítványának 47. pontjában lényegében kifejtette, az is előfordulhat, hogy a csomagküldő gyógyszertárakkal szembeni árverseny arra ösztönözné a hagyományos gyógyszertárakat, hogy ilyen tevékenységeket alakítsanak ki.
- 41 A jelen ítélet 35. pontjában felsorolt feltételeknek megfelelően, az alapügybeli rögzített értékesítési ár és azon kockázat jelentős csökkentése közötti állítólagos kapcsolat sem állapítható meg, hogy a betegek nyomást próbálnak gyakorolni az orvosra szívdességi alapon kiadott rendelvények megszerzése érdekében.

- 42 A ZBUW és a német kormány által előadott azon állásponttal kapcsolatban, amely szerint a beteg legyengült egészségügyi állapotban nem kötelezhető arra, hogy piaci felmérést végezzen annak megállapítása érdekében, hogy melyik gyógyszertár kínálja a keresett gyógyszert a legkedvezőbb áron, emlékeztetni kell, hogy az emberi egészségre tényleges veszélyt jelentő kockázat fennállását nem a közrendi megfontolások mércéjével, hanem megfelelő tudományos kutatások alapján kell felmérni (lásd ebben az értelemben: 1994. július 14-i van der Veldt-ítélet, C-17/93, EU:C:1994:299, 17. pont). Márpedig az e tekintetben felmerült ennyire általános megfontolások semmiképpen sem elegendők az emberi egészség tekintetében fennálló valós veszély bizonyítására, amely abban a lehetőségben áll, hogy a fogyasztó a vényköteles gyógyszereket alacsonyabb áron próbálja meg beszerezni.
- 43 Mindemellett a DPV-hez és a holland kormányhoz hasonlóan meg kell jegyezni, hogy a jelen esetben egy árverseny a beteg javára szolgálhat, amennyiben az adott esetben lehetővé tenné Németországban a vényköteles gyógyszereknek az e tagállam által jelenleg rögzített áraknál kedvezőbb áron való kínálását. Ugyanis, amint azt a Bíróság már kimondta, az emberek egészségének és életének hatékony védelme megköveteli, többek között, a gyógyszerek észszerű áron történő eladását (lásd: 1976. május 20-i de Peijper-ítélet, 104/75, EU:C:1976:67, 25. pont).
- 44 Végezetül hozzá kell tenni, hogy az a tény, hogy léteznek más olyan nemzeti intézkedések, mint például a gyógyszerész-képesítéssel nem rendelkezőknek a gyógyszertárak tulajdonlásából és üzemeltetéséből való kizárásának elve, amelynek célja – a Bíróság rendelkezésére álló iratok alapján – a rendkívényre kapható gyógyszerekkel való megbízható és jó színvonalú ellátás Németországban, nincs hatással az alapügybeli árrögzítési rendszer Bíróság általi értékelésére.
- 45 A fenti megfontolások összességére tekintettel azt kell megállapítani, hogy az olyan korlátozás, mint amilyen az alapügyben szereplő szabályozásból fakad, nem bizonyul alkalmasnak a hivatkozott célkitűzések elérésére, azt tehát nem lehet e célkitűzések megvalósításával igazoltnak tekinteni.
- 46 Következésképpen a második és harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 36. cikket úgy kell értelmezni, hogy az olyan nemzeti szabályozás, mint az alapügybeli, amely az emberi felhasználásra szánt, vényköteles gyógyszerek gyógyszertárak általi értékesítése érdekében egységes árak rögzítését írja elő, nem igazolt az e cikk értelmében vett, az emberek egészségének és életének védelmével, amennyiben ez a szabályozás nem alkalmas a követett célkitűzések elérésére.

A költségekről

- 47 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

- 1) Az EUMSZ 34. cikket úgy kell értelmezni, hogy az olyan nemzeti szabályozás, mint az alapügybeli, amely az emberi felhasználásra szánt, vényköteles gyógyszerek gyógyszertárak általi értékesítése érdekében egységes árak rögzítését írja elő, e cikk értelmében vett, behozatalra vonatkozó mennyiségi korlátozással azonos hatású intézkedésnek minősül, amennyiben ez a szabályozás jobban befolyásolja a vényköteles gyógyszerek más tagállamban letelepedett gyógyszertárak általi értékesítését, mint az e gyógyszerek belföldön székhellyel rendelkező gyógyszertárak általi értékesítését.

- 2) Az EUMSZ 36. cikket úgy kell értelmezni, hogy az olyan nemzeti szabályozás, mint az alapügybeli, amely az emberi felhasználásra szánt, vényköteles gyógyszerek gyógyszerterek általi értékesítése érdekében egységes árak rögzítését írja elő, nem igazolt az e cikk értelmében vett, az emberek egészségének és életének védelmével, amennyiben ez a szabályozás nem alkalmas a követett célkitűzések elérésére.

Aláírások